

MAY, 2022

VILNIUS, REPUBLIC OF LITHUANIA

INTERDISCIPLINARY RESEARCH: SCIENTIFIC HORIZONS AND PERSPECTIVES

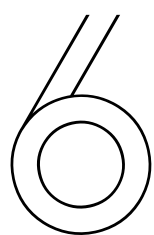
III INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND THEORETICAL CONFERENCE

VOLUME 1

**EUROPEAN
SCIENTIFIC
PLATFORM**

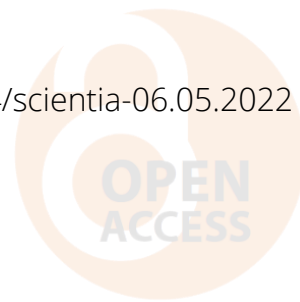
May, 2022

Vilnius, Republic of Lithuania

**INTERDISCIPLINARY RESEARCH:
SCIENTIFIC HORIZONS AND PERSPECTIVES**
III International Scientific and Theoretical Conference

VOLUME 1

Vilnius, 2022

Chairman of the Organizing Committee: Holdenblat M.

Responsible for the layout: Bilous T.

Responsible designer: Bondarenko I.

- I-69 **Interdisciplinary research: scientific horizons and perspectives:** collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 1), May 6, 2022. Vilnius, Republic of Lithuania: European Scientific Platform.

ISBN 979-8-88526-814-1

DOI 10.36074/scientia-06.05.2022

Papers of participants of the III International Multidisciplinary Scientific and Theoretical Conference «Interdisciplinary research: scientific horizons and perspectives», held on May 6, 2022 in Vilnius are presented in the collection of scientific papers.

The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences.

Conference proceedings are publicly available under terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

UDC 001 (08)

CONTENT

SECTION 1.

ECONOMIC THEORY, MACRO- AND REGIONAL ECONOMY

EUROPEAN UNION EXPERIENCE OF MARICULTURE INSTITUTIONAL ENSURING: GROUNDS FOR RESTORATION AND DEVELOPMENT IN UKRAINE

Tiutiunnyk H. 8

THE CONCEPT OF THE PROJECT AND ITS MAIN FEATURES

Khovrat A., Teslenko D. 11

SECTION 2.

ENTREPRENEURSHIP, TRADE AND SERVICE SECTOR

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ВПРОВАДЖЕННЯМ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

Бойко І.М. 14

СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ІННОВАЦІЙНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Ємельянов О.Ю. 17

SECTION 3.

FINANCE AND BANKING; TAXATION, ACCOUNTING AND AUDITING

ОФШОРНЕ ІНВЕСТИВАННЯ, СУТНІСТЬ І РОЛЬ У ФІНАНСУВАННІ СВІТОВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Гльоза А.О. 20

ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Кузін Г.І. 23

SECTION 4.

MARKETING AND LOGISTICS ACTIVITIES

АНАЛІЗ ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА РІТЕЙЛУ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Семенда О.В. 25

SECTION 5.

MANAGEMENT, PUBLIC MANAGEMENT AND ADMINISTRATION

ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Стеблюк Н.Ф., Люта А.С. 29

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ В ЕЛЕКТРОННОМУ ВРЯДУВАННІ: ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА Русавська А.О.	31
---	----

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ «ДІЛОВА РЕПУТАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА» Верескля М.Р., Михаліцька Н.Я.	34
---	----

SECTION 6.

SOCIAL WORK AND SOCIAL WELFARE

THE CONCEPT AND CONTENT OF CONTRACTS IN THE FIELD OF PROFESSIONAL SPORTS Tleumuratov M.	36
--	----

SECTION 7.

INTERNATIONAL RELATIONS

THE ATTITUDE OF FRANCE TOWARDS AZERBAIJAN IN THE FOREIGN POLICY OF THE SOUTH CAUCASUS IN THE POST-WAR PERIOD Kazimova Z.F.	40
---	----

КЛАСТЕРНІ ІНІЦІАТИВИ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ ЛИТВІ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ Трушкіна Н.В., Шипоша В.А.	43
--	----

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЧЕХІЄЮ (ВІД ЗДОБУТТЯ УКРАЇНОЮ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ДО СЬОГОДЕННЯ) Коваленко Д.С.	46
---	----

SECTION 8.

LAW AND INTERNATIONAL LAW

INTELLEKTUAL MULK SOHASIDAGI NIZOLARNI HAL ETISHDA MUQOBIL USULLARI O'ZBEKISTONDA VA XORIJIY MAMLAKATLARDA; QIYOSIY-HUQUQIY TAHLIL ASOSIDA Rasulov Sh.G. o'g'li	50
---	----

IXTIROLARNI XALQARO TARTIBDA RO'YXATDAN O'TKAZISHNING UMUMIY TUSHUNCHASI Boboto'xtayev S.A. o'g'li	56
---	----

ON THE POLITICAL-LEGAL ARRANGEMENTS GOVERNING INTERACTION BETWEEN PUBLIC AUTHORITIES AND PUBLIC OPINION Oleinykov S.N.	60
---	----

PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS IN UKRAINE AND THE EU: COMPARATIVE-LEGAL ASPECT Mukomela K.O.	63
---	----

SECTION 4. MARKETING AND LOGISTICS ACTIVITIES

Семенда Ольга Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент

Уманський національний університет садівництва, Україна

АНАЛІЗ ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА РІТЕЙЛУ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. Торговельний бізнес функціонує з початку війни і намагається підтримувати баланс у надзвичайно складних умовах, забезпечуючи населення продуктами. Особливо це актуально при роботі в районах бойових дій. Розглянуто стан ринку продовольчої торгівлі, з якими проблемами він стикається.

До роздрібної торгівлі належить реалізація товарів населенню для особистого споживання, організаціям, підприємствам колективного споживання чи господарських потреб. Товари реалізуються в основному через роздрібні заклади. При цьому реалізація товарів народного споживання здійснюється зі складів підприємств-виробників, продавців, посередницьких організацій, фірмових магазинів, заготівельних пунктів, майстерень, ательє [1].

За даними Української асоціації ритейлерів, за перший місяць війни кількість закритих торгових точок у деяких національних мережах та тих, що працюють у районах, де відбувалися бойові дії, сягнула приблизно 25-30%, а обсяги продажів різко впали порівняно з довоєнним періодом на 50%. За час війни була спалена та заблокована значна частина продуктових складів. Збитки харчової промисловості вже сягнули мільярдів гривень [2].

Основними факторами, які негативно впливають на діяльність роздрібної торгівлі продуктами харчування під час воєнного стану, є відсутність оборотних коштів, висока орендна плата та комунальні платежі, логістичні порушення, високі податки тощо.

З початком війни Кабмін ухвалив постанову про скорочення терміну розрахунків з постачальниками соціальних товарів до 10 днів [3]. Скорочення термінів оплати може спричинити величезний тиск на грошовий потік. Потреба в оборотному капіталі зросла до 1 млрд. грн. через зниження рентабельності в 4-5 разів. Кабінет Міністрів України вирішив надати підприємствам з продажу продуктів харчування можливість отримати кредит на вигідних умовах. Саме рішення потребує доопрацювання в частині розширення переліку суб'єктів, які можуть скористатися кредитом, але це вже є важливою опорою для галузі. Роздрібні торговці, орендодавці, постачальники та виробники потребують фінансової підтримки з боку держави під час війни та після неї. Вся галузева екосистема має бути відновлена якомога швидше, щоб повернутися до роботи для покращення економіки країни в цілому.

Важливим є питання зниження витрат на комунальні платежі та орендної плати в роздрібній торгівлі, особливо в районах, де відбувалися або тривають інтенсивні бойові дії. Оренда та комунальні рахунки – це дуже велика стаття витрат, яка безпосередньо впливає

на здатність роздрібного продавця утримати відкритими магазини. Якщо магазин працює на неокупованій території, орендодавець вимагає повну оплату. Однак, враховуючи всі збитки в мережі, через кілька місяців навіть ці магазини не працюватимуть. Щоб продовжувати працювати в майбутньому, потрібна знижка 50% сьогодні. Щодо роботи на окупованих територіях, де ведуться або відбувалися бойові дії, то магазини під час бойових дій мають бути звільнені від оренди, а рішення має бути відображено на державному рівні. Висока орендна плата стане причиною закриття магазинів в містах, які мають проблеми, оскільки зниження купівельної спроможності, логістичні труднощі, високі витрати на оренду, комунальні та інші операційні витрати створюють надмірний тиск на сектор роздрібної торгівлі та загрожують продовольчій безпеці країни.

З моментом вторгнення загарбників в Україну ускладнилися умови проведення готівкових розрахунків, інкасації та інших процедур руху готівки. Безготівкове обслуговування покупців та зняття готівки з кас стали пріоритетами для рітейлерів. Офіс Президента та Національний банк України наголосили на необхідності безготівкового розрахунку покупцями в роздрібних магазинах, аптеках та інших закладах. У березні та квітні для стабільності та безпеки платіжної інфраструктури та використання цифрових платежів також було прийнято рішення скасувати комісію за транзакції для фізичних філій в Україні, онлайн, а також для банків-еквайрів та емітентів, які ведуть бізнес в Україні. Важливо продовжувати таку практику як з боку представників банківського сектору так і рітейлу, щоб забезпечити стабільність платіжної системи до закінчення воєнного стану. Нульова ставка по еквайрингу до кінця війни має вирішальне значення і її підвищення сильно вдарить по торгівлі та тих, хто починає оговтуватися від війни.

З початком війни більшість виробників припинили постачання продуктів у мережеві магазини та розподільні центри, залишивши цю відповідальність на роздрібних торговців. Відсутність транспортних засобів, мобілізація водіїв, висока вартість на паливо в перші тижні війни зробили матеріально-технічне забезпечення дороще. Підвищення цін на соціальну продукцію виробників сягає від 5% до 25% (хліб, вода тощо), для деяких інших продуктів навіть до 50% (м'ясні продукти). При цьому роздрібна націнка мереж залишається регульованою і не перевищує 10% для соціальних товарів. Скорочення термінів розрахунків за соціальні товари до 10 днів негативно вплинуло на накопичення запасів у магазинах, особливо на складних територіях. Саме ці фактори негативно впливають на можливість створення продовольчих запасів у магазинах.

З початком війни роздрібним торговцям довелося не тільки повністю переосмислити логістичні процеси, але й зосередитися на товарах першої необхідності – хлібі, воді, бакалії та інших соціальних товарах. Товари найвищого цінового сегменту, алкогольні напої, що дозволили компенсувати невелику надбавку на соціальні товари своїм продажем, не продаються в багатьох регіонах, де асортимент значно скорочений. Основний бізнес рітейлера зосереджений на продажу товарів, які мають обмежену магазинну маржу і не дозволяють магазинам покривати всі витрати. Дозвіл продажу алкогольних напоїв у регіонах і містах, де немає військових дій допоможе наповнити державний та місцеві бюджети податками та стабілізувати роботу не лише роздрібної мережі, а й українських виробників цієї продукції. На сьогоднішній день не отримані податки від заборони на продаж алкогольних напоїв становлять до 70-80% від довоєнного періоду [4].

У роздрібній торгівлі значно скоротилася чисельність працівників, які забезпечують функціонування торгових залів, кас, складів, організовують логістику, забезпечують роботу центральних офісів компаній, особливо професій та спеціальностей, які в силу специфіки робіт, вимагають залучення працівників чоловічої статі. Крім того, згідно з чинним законодавством підприємства зберігають місця для мобілізованих та залучених до територіальної оборони працівників, виплачуючи їм середній заробіток. Найчастіше це представники тих професій, без яких не може обійтися рітейл, а саме водії, вантажники,

охоронці тощо. В результаті замість мобілізованих працівників компанії змушені наймати нових співробітників, що фактично подвоює навантаження на фонд оплати праці.

Висновки. Основними проблемами, в яких рітейл очікує на підтримку це зниження податкового навантаження, зниження вартості комунальних та орендних платежів, перегляд ціноутворення на продукти харчування, розширення програм підтримки бізнесу. Стабільна робота продовольчого рітейлу у вкрай складних умовах бойових дій є гарантією продовольчої безпеки країни та запорукою швидкого відновлення економіки. Від роздрібного продажу продуктів харчування залежать й інші галузі, збереження робочих місць для мільйонів українців та добробут нації.

Список використаних джерел:

1. Корман, І., Семенда, О., & Осадчук, Н. (2021). Маркетингове дослідження каналів розподілу. *Економіка та суспільство*, (29). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-29>
2. Статистика війни: за місяць бойових дій український рітейл втратив третину своїх торгових точок. URL: <https://rau.ua/ru/novyni/russian-war/>
3. Мережі роздрібної торгівлі можуть залучити кредити на суму до 1 млрд. гривень під 5% в рамках програми “5-7-9%”. URL: <https://www.me.gov.ua/news/detail?lang=uk-ua&id=4cc50719-8b82-4572-9912-076547433aa9&title=merezhirozdribnoitorgivlimozhutshaluchitikreditinasumudo1-mlrdgrivenpid5-vramkakhprogrami5-7-9->
4. Продовольча НЕ безпека: скільки протримається український фуд-рітейл в умовах війни. URL: <https://rau.ua/novyni/ckilki-protrimaietsja-fud-ritejl/>